

PATVIRTINTA

Utenos vaikų lopšelio darželio „Saulutė“
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 15 d.
įsakymu Nr. V- 96

UTENOS VAIKŲ LOPŠELIO – DARŽELIO „SAULUTĖ“ PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos vaikų lopšelio – darželio „Saulutė“ (toliau – Mokykla) Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti Mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas Mokyklos administracijos darbuotojas, pedagogas, ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas – tai vaikas, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, ar darbuotojas, iš kurio tyčiojama.

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas/suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, lopšelio-darželio auklėtojos ir jų padėjėjos, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, visuomenės sveikatos priežiūros specialistė, o jos vykdyje dalyvauja visi Mokyklos bendruomenės nariai.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdytojų grupė). Mokyklos vadovas Vykdytojų grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

9.1. domisi inovacijomis prevencijos srityje, analizuoja jų taikymo galimybes Mokykloje.

9.2. renka duomenis iš lopšelio-darželio auklėtojų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl Mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.3. remiantis pranešimų ar apklausos apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Mokykloje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus Mokyklos vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Mokykloje Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Grupių auklėtojos ar direktoriaus pavaduotojai ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.3. informuoja grupės lopšelio-darželio auklėtoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusią patyčią;

11.4. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdyto grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1).

12. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1); perduoda Vykdyto grupės pirmininkui;

13. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas) ją registruoja Patyčių registracijos žurnale.

13.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

13.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja Mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

14.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. Mokyklos bendruomenės nario, įtariusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

16. Asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Mokyklos direktorių, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku/suaugusiuoju asmeniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

18. Kiekvienų metų pabaigoje V GK posėdyje Vykdyto grupė aptaria situaciją dėl patyčių Mokykloje. Duomenys apibendrinami ir komisija parengia kitiems metams veiklos planą.

UTENOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „SAULUTĖ“ PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____
(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: vaiko/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas / suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (rašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/ suaugusio asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko (-ų)/ suaugusio asmens (-ų), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Suaugusio (-ių)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, pareigos:	

Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

_____
(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

_____
(Parašas)